

JOUZOVÁ, M. – JOUZA, L. (eds.). *Children in Quest of Children / The Jewish Children of Kolín and Surroundings during the Holocaust.*
Kolín: City of Kolín in cooperation with the Regional Museum in Kolín, 2017, 219 s.

JOUZOVÁ, M. – JOUZA, L. (ed.). *Děti hledaly děti / Osudy židovských dětí na Kolínsku za holocaustu.*

Kolín: Město Kolín ve spolupráci s Regionálním muzeem v Kolíně, 2017, 219 s.

Zkušeni regionální historici z oblasti Kolína, manželé Jouzovi, připravili zajímavou publikaci k osudům židovských dětí z této oblasti, která je podnětná i pro právní historii. Navázali samozřejmě na své starší práce zejména z dějin Kolína (např. *Léta žalu a strastí / vzpomínky na osudy kolínských Židů za holocaustu*, 2013, nebo *Moje město Kolín: Židé v Kolíně*, 2014) a historie židovských a šlechtických rodů (např. *Veithové*, 2008). Spolupracují ostatně roky s Ústavem právních dějin Právnické fakulty Univerzity Karlovy zejména při výzkumu menšin v rámci mimořádně rozsáhlých projektů Ministerstva kultury ČR typu NAKI (hlavní řešitel obou projektů prof. Jan Kuklík, tajemník dr. René Petráš) při regionálních výzkumech nebo přípravě řady výstav.

Kniha zachycuje osudy židovských dětí z 51 rodin z Kolína a okolí. Jejich konec byl obvykle tragický, kdy ze značné části zahynuly za holocaustu nebo alespoň nemalá část jejich rodin. Najdou se však i pozoruhodné osudy pokračující leckdy až do současnosti. Tak je tomu zejména u Luboše Dobrovského – Hammerschlaga (s. 25–30), po roce 1989 mj. ministra obrany a kancléře prezidenta, nebo Petra Bernarda Lampla (s. 114–118), který působil mj. jako textař skupiny The Plastic People of the Universe. Na příkladech obou uvedených i mnoha dalších (např. s. 49) je ilustrován jeden z nejtrapnějších prvků komunistických režimů, kterým byl jejich obvykle skrytý, ale třeba při Slánského procesu zcela otevřený antisemitismus. Židé tragicky postižení za okupace tak nemávali snadné osudy ani v letech 1948–1989. Z hlediska časopisu *Právněhistorické studie* je dobré upozornit, že Židé měli vysoký podíl na řadě oborů jako je i právo, takže mezi uvedenými dětmi a jejich rodinami bylo mnoho právníků.

Publikace je pozoruhodná i metodologicky, protože vytváření medailonu osudů jednotlivých dětí a jejich rodin prováděli studenti středních škol v Kolíně pod vedením manželů Jouzových. Proto poněkud překvapivý název *Děti hledaly děti*. Šlo o iniciativu londýnských Židů v letech 2013–2017 podpořenou městem Kolínem (starosta Vít Rakušan), kterou institucionálně zajišťovaly Městská knihovna Kolín, Regionální muzeum v Kolíně a Státní okresní archiv v Kolíně. Jedná se o pozoruhodnou ukázkou vědeckých aktivit regionálních odborných institucí, které se tak mohly zapojit do mezinárodních aktivit. Na místní úrovni totiž v ČR takovéto instituce bývají bohužel vědecky často jen minimálně aktivní a hlavně nespolupracují nebo jsou dokonce fakticky téměř znepřátelené. Zapojení středoškolských studentů do vzdělávacích a vědeckých aktivit je také mimořádně důležitý prvek. Právnická fakulta Univerzity Karlovy ho prosazuje právě při výzkumu menšin v rámci

výše uvedených projektů NAKI zejména při tzv. Street Law. Pro mnohé středoškolské studenty to může být úvod k jejich pozdější odborné a třeba i vědecké práci (mezi zapojenými byl pro ilustraci i Petr Kuta, dnes pomocná vědecká síla Ústavu právních dějin PFUK).

Kniha je ze značné části tvořena velmi kvalitními fotografiemi, ty se zaměřují samozřejmě na osoby a jejich rodiny, také město Kolín a okolí, ale jsou zde i pozoruhodné ofocené dokumenty – a to v kvalitě umožňující obvykle jejich bezproblémové přečtení. Řada z nich je právně zajímavá, jako je tomu u úředních dokumentů k živnostenskému podnikání (s. 36, 38, 62–63, 66, 67, 155) – jak bylo u židovského obyvatelstva časté, tak jde mnohdy o obchod s textilem. Najde se také třeba domovský list (s. 99) nebo založení veřejné obchodní společnosti – židovský podnikatel u židovského advokáta (s. 146). Mnohé z nich se samozřejmě týkají holocaustu jako dopis starosty obce Církvice, kde upozorňuje, že místní Žid opět provozuje hostinec a porušuje tím antisemitské normy (s. 110), nebo soupis Židů v Kouřimi z roku 1939 (s. 84). Přechází i část dopisu slavného kolínského rabína Federa, kde vyjadřuje v červenci 1945 obavy, že přežil jediný z celé rodiny (s. 56). Právně zvlášť pozoruhodné je vyřizování možností pokračovat v lékařské praxi za okupace (s. 18) nebo prohlášení za mrtvého osoby zmizelé za holocaustu v roce 1946 (s. 139). Tyto i řada dalších velmi zaujmou nejen běžného zájemce o historii, ale často i specialistu na holocaust – autor recenze byl ostatně hlavním spoluautorem mimořádně rozsáhlé knihy Kuklík, Jan a kol. *Jak odškodnit holocaust?* (Praha: Karolinum 2015, 758 stran), která dobře ilustruje zájem právní historie o problematiku i její stále aktuální aspekty. K zajímavým dokumentům patří i fotokopie karty vojáka československé zahraniční armády v Británii (s. 89) nebo poněkud starší (z roku 1923) plán dvora s mlékárnou pro odhad ceny Státním pozemkovým úřadem v rámci pozemkové reformy.

Publikaci podpořilo zásadně město Kolín, což je u české samosprávy případ následováný, ale bohužel ne zrovna častý. Ocenit je třeba i skutečnost, že tato v zásadě odborná historická publikace vyšla nejen ve dvou jazykových mutacích a v mimořádně kvalitní grafické úpravě (umožňující obvykle i přečtení zařazených dobových dokumentů), ale také v nákladu na dnešní dobu úctyhodném, tedy tisíc kusů české verze a pět stovek kusů anglické verze. Kolín, kde byla tradičně jedna z největších židovských komunit v českých zemích (hovoří se o „Jeruzalému na Labi“), projevuje o židovské tradice dlouhodobý silný zájem. Mnohá města bohužel přehlíží své historické tradice a neuvědomují si jejich přínos nejen například pro cestovní ruch, ale i pro posílení patriotismu obyvatel, což je přes klíčový význam samosprávy od roku 1990, přehlížený aspekt.

René Petráš

doi: 10.14712/2464689X.2018.53